

El Ball Pla d'Olot

“ Ja fa temps que aquest tema torna a ser motiu de conversa a les tertúlies durant el dies de Festa Major i preguntem: No seria bo retornar-lo a la programació festiva oficial? ”

J

a sabem que aquesta qüestió és molt controvertida, sobretot quan es tracta de generacions diferents. I els arguments d'uns i altres - tant a favor com en contra- poden tenir fonament. De tota manera, cal que donem la nostra opinió al respecte, després d'haver passat moltes hores a la biblioteca consultant la premsa de l'època.

Els darrers 50 anys ja els hem viscuts personalment per poder parlar amb coneixement de causa.

Allò que trobem en els setmanaris antics es troba molt lluny de l'opinió que tenen alguns joves d'avui, prop del 2000: qui els dóna aquestes informacions tan tergiversades?

D'entrada, hem de dir que l'antiguitat del Ball Pla es desconeix: *La Revista Olotense* del 19 de maig de 1878 ja assegura que es feia des de temps ben reculats, sense especificar dates ni per aproximació. On trobem més clara la descripció del Ball Pla és en els setmanaris locals *Tradicció Catalana* i *El deber*, de 1895 al 1935, com també a *La Ciutat d'Olot* d'aquesta mateixa època, els primers, declaradament de dretes i catòlics, el segon, catalanista i republicà. En les dues revistes trobem el programa de festes ben detallat i amb un petit resum de com havien anat els diferents actes i la gran afluència de públic, tot i ser enemics aferrissats dels toros i de criticar durament «els escots i poca decència d'algunes senyores». També s'hi detallen les misses i rosaris de totes les esglésies i de tots els dies, entre 1895 i 1936.

Hi ha detalls molt curiosos: es feia a la Plaça d'Olot, Plaça d'Alfons XII, Plaça de la República, Plaça del Generalíssim,... Plaça Major d'Olot, segons la situació política del moment. L'any 1917 presidia l'alcalde Joan Tresserras; el 1918 l'Eveli Barnadas i 90 parelles; el 1919, el regidor Bassols i 40 parelles; el 1920, l'alcalde Sr. Roura i 54 parelles; el 1931, el ciutadà-alcalde i 60 vistoses parelles; el 1935, en què va tenir lloc l'últim Ball Pla republicà, «extraordinari desfile amb vestits de nit les senyores i tots els homes amb smòking». Un dels millors dels últims anys! En els anys 1918 /21/ 27/ 29 i 31 es dóna reiteradament un fet que demostra la importància que els nostres avantpassats donaven al Ball Pla: els olotins es varen queixar que «alguns senyors no portaven barret i traje negre i que algunes parelles se separaven del mateix, fent gresca i per tant d'una manera que no està gaire en relació amb la serietat de l'acte».

Molts lectors recordaran que a la dècada dels 60 el públic també es queixava i es manifestava de la mateixa forma per l'incorrecte comportament d'alguns joves molt populars del moment i poc seriosos. L'any 1935, *La Ciutat d'Olot* publica un anunci que diu: "Festa Major, Balls de societat, Ball Pla exigeixen vestimenta apropiada. Andorrà sastre, especialitat amb vestits d'etiqueta". Com podeu veure, aquest anunci és molt aclaridor i demostra que el Ball Pla sempre ha estat una desfilada d'elegància i seriositat.

Curiositat: A la portada d'aquest mateix número de *La Ciutat D'Olot* hi havia un escrit que deia: "Aquest número ha passat per la censura". *La Tradició Catalana* també va ser suspesa de publicació des del 13 d'agost al 8 d'octubre de 1932 per ordre del ciutadà-alcalde Sr Garganta. Vaja, ara resulta que en temps de la República ja censuraven la premsa. Sempre havíem sentit a dir que la «censura» era cosa del franquisme. Curiós, no?

Aquest tema ja el tocarem més endavant, puix que avui també es couen faves descaradament.

Retornem al Ball Pla. A principis de segle, els programes sempre diuen el mateix: recorregut pels principals carrers de la ciutat i en arribar a la Plaça, balls de nans, gegants i cavallets i esplèndid castell de focs d'artifici. Després de la Guerra civil la festa Major va tornar a ser igual que abans. Fins i tot el pirotècnic «El relàmpago» de Barcelona va fer el focs d'ambdues èpoques. Els textos de la programació són idèntics. Les nostres festes tenen - des de segles- tres temes estrella, mal que pesi en alguns polítics i a gent molt poc il·lustrada: la Verge del Tura, els toros i el Ball Pla. Tres temes personalíssims olotins i exclusius nostres. Cal afegir-hi tot un seguit d'actes que fan a tot arreu, però molt menys concorreguts, i aquests sí que tenen el suport d'alguns elements de la política oportunista i malintencionada en defensa dels seus esplèndids sous que els ciutadans paguem amb els nostres impostos.

I doncs, per què es va suprimir el Ball Pla a principis de la democràcia?

Personalment, crec que per motius diversos. Un d'ells per considerar-lo una cosa franquista-feixista, el més estúpid de tots puix que tal com llegim en la història local, moltes dècades abans que neixés Franco, el Ball Pla ja existia. També s'argumenta que era una fantasmada de la *jet set* olotina i això pot tenir més sentit comú: tots recordem la nostra infantesa quan el pa faltava a taula i molts companys nostres varen patir de tuberculosi per manca d'alimentació, mentre que per festes «els senyors i senyores de la *jai-lai* desfilaven al Ball Pla ben tips i ricament vestits. Nosaltres primers d'estómac, amb esparidenyes i calces esparrecades gaudíem d'aquella manifestació de riquesa i poder.

Malgrat això, podríem matisar aquest argument: l'època dura de la gana va ser entre els anys 1938 i 1950 i a partir d'aquí els treballadors vàrem començar a «respirar», a comprar-nos les primeres motos, la nevera, les cases barates del recordat Pere Bretcha i Galí (avui valen un grapat de quilos cadascuna). Més endavant, televisors, mobles nous i els primers cotxes, al temps que ja teníem pressupost a la butxaca per fruit de tota la programació de la festa major, incloent el Ball Pla. Ho teníem tot al nostre abast, mercès a les moltes empreses que ens donaren treball en els últims 30 anys. Aleshores, pregunto: Per suprimir el Ball Pla, fou correcte argüir- com a arma d'atac- els nostres problemes de la classe humil- treballadora? Se'ns va demanar l'opinió a nosaltres? La gent del canvi també van cometre errors molt greus. Una cosa semblant va passar amb l'ofrena a la Verge del Tura i l'ofici Solemne: partits d'esquerra del nostre ajuntament es negaren a assistir-hi perquè eren polítics no-professionals. Recordo molt bé, a la mateixa època, l'Il·lustre professor Tierno Galván, vestit de frac, presidint la processó de Corpus a Toledo.. Per mi que alguns polítics olotins eren de poble, o més papistes que el Papa. El cas és que els ciutadans ens vàrem quedar sense uns espectacles que ens agradaven molt: el Consistori vestit de gala, municipals i macers igual, en una gran desfilada a tota orquestra. Això sí que era obrir amb brillantesa la nostra Festa Major!

Jaume Tané i Cufí

